

Richtlijn video-opnames door aios in de huisartspraktijk*

Inleiding

Video-opnames van consulten in de opleidingspraktijk en op de huisartsenpost zijn een belangrijk hulpmiddel bij het leren van consultvoering. Bij het gebruik van video-opnamen gelden regels om de privacy van de opgenomen patiënt te beschermen. In deze richtlijn worden de regels uiteengezet en nader toegelicht. Daarnaast wordt aandacht besteed aan een paar voor de aios relevante technische gegevens. Ten slotte is een aparte bijlage opgenomen voor videomateriaal, dat geschikt is voor andere onderwijsdoelen.

Doel

Het maken van video-opnames van de consulten van aios heeft als doel beter zicht te krijgen op de arts-patiënt-communicatie en het medisch handelen van de aios.

Privacy

Het maken en bewaren van opnames van consulten kent een aantal juridische aspecten en moet voldoen aan een aantal zorgvuldigheidseisen. Dit in verband met de gevoeligheid van de beeld- en geluidsoptnames voor de privacy van de patiënt en de huisarts (in opleiding).

De video-opnames vallen onder het medische beroepsgeheim en de Wet Bescherming Persoonsgegevens.

In de Richtlijnen van de KNMG over het omgaan met medische gegevens¹ staat over het gebruik van video-opnames het volgende:

Indien de opname gemaakt is met het oog op de opleiding van een arts en dient ter beoordeling van de gesprekstechnieken, behoort de opname niet tot het medische dossier. Het doel van de opname is dan immers niet gelegen in de patiëntenzorg maar in de opleiding van een arts. De patiënt moet, voor dat de opname gemaakt wordt, toestemming geven. Daarbij moet de patiënt geïnformeerd worden over het doel van de opname, hoe lang de opname wordt bewaard en wie toegang tot de opname hebben. De opname moet na het gebruik in het kader van de opleiding worden vernietigd.

De aios is verantwoordelijk voor de toestemmingsprocedure, het gebruik, de opslag en de vernietiging van video-opnames.

Melden verwerking persoonsgegevens bij het CBP

In de opleidingspraktijk en op de huisartsenpost bepaalt de aios welke gegevens hij/zij gebruikt en op welke wijze. De aios is daarom ook verantwoordelijk voor het melden van de gegevensverzameling bij het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP).

Aanmelding vindt centraal plaats via de SBOH aan het begin van je opleiding.

Toestemmingsprocedure

De patiënt krijgt voorafgaand aan het consult schriftelijke informatie over het doel van de video-opnames, bijvoorbeeld goed zichtbaar in de wachtkamer (**Zie Bijlage 1**). In deze informatie staat vermeld waarvoor de opnames bedoeld zijn, wie de opnames te zien krijgen en hoe lang de opnames bewaard worden.

In aanvulling op de schriftelijke informatie verstrekt de aios mondeling informatie over de opname. Voordat de opname wordt gestart vraagt de aios toestemming voor de opname aan de patiënt. Daarbij geeft de aios aan dat het niet verplicht is om mee te werken en dat het mogelijk is de toestemming tijdens de opnames in te trekken. De patiënt dient voldoende

¹ KNMG Richtlijnen betreffende het omgaan met medische gegevens, KNMG 2010, www.knmg.nl/publicatie/medischegegevens.

gelegenheid te krijgen om opname te weigeren. Pas nadat de patiënt toestemming heeft gegeven wordt de opname gestart. De toestemming wordt herhaald op het moment dat de camera wordt aangezet en wordt dus ook op de band vastgelegd.

De patiënt heeft het recht om op ieder gewenst moment tijdens het consult de toestemming voor de opname in te trekken. Als dat gebeurt wordt de opname gestopt en wordt de opname gewist.

Elke huisartsenpraktijk is anders georganiseerd. De opleider, huisarts in opleiding en de praktijkassistente zijn vrij om de procedure te kiezen, die het meest bij hun praktijk past.

Het vragen om toestemming van de patiënt dient zorgvuldig te gebeuren, zodat de patiënt goed begrijpt waar hij/zij 'ja' tegen zegt en zich ook geheel vrij voelt om eventueel 'nee' te zeggen.

Gebruik van de opnames

De gemaakte opnames worden tijdens leergesprekken in de praktijk en op het opleidingsinstituut gebruikt voor onderwijsdoeleinden en hebben dus uitsluitend een didactisch doel. Het is de verantwoordelijkheid van de aios om te bewaken dat het gebruik in overeenstemming is met de door de betrokken patiënt verleende toestemming en conform deze richtlijn.

Opslag en vernietiging

De aios is verantwoordelijk voor de opslag van de gemaakte video-opnames. De opnames worden door de aios zelf zorgvuldig bewaard. De patiënt kan op elk moment verzoeken tussentijds de opnamen te vernietigen.

De aios ziet erop toe dat alleen daartoe bevoegden in staat zijn om de video-opnames te bekijken en dat de opnames niet aan derden worden meegegeven.

De aios is verantwoordelijk voor het verwijderen van de opnames van de Portal nadat het didactisch doel bereikt is, uiterlijk binnen drie maanden. Als de opnames na drie maanden niet zijn verwijderd, worden deze door het secretariaat verwijderd.

Bij de afsluiting van de opleiding tekent de aios een formulier waarmee deze verklaart dat alle opnames zijn vernietigd (Zie Bijlage 2). Dit formulier moet worden ingeleverd bij het secretariaat.

Technische gegevens

Iedere huisartsopleider beschikt over videoapparatuur in de praktijk. Het beeldmateriaal wordt in een bestand aangeleverd op de huisartsopleiding.

Deze videobestanden moeten aan de volgende eisen voldoen:

- MP4 formaat
- resolutie bij voorkeur 640 bij 480 of 600 bij 800, in ieder geval geen lagere resolutie
- tenminste 25 Frames per seconde

Opname voor andere onderwijsdoelen

Indien een opname voor onderwijsdoelen bewaard blijft is schriftelijke toestemming van alle betrokkenen noodzakelijk (**Zie Bijlage 3**). De maximale bewaartermijn is 5 jaar.

Het is belangrijk dat deze privacyregels gedurende de hele opleiding strikt gehanteerd worden. Er zijn nog nooit problemen voorgekomen op dit vlak; dit willen we ook graag zo houden. Misschien vind je het hinderlijk om steeds weer om toestemming te vragen. Realiseer je dat het voor jou 'weer een opname' is, maar voor de patiënt meestal de eerste keer. Het vragen van toestemming is ook een ritueel dat je aan de vereiste zorgvuldigheid herinnert. Probeer je voor te stellen wat je ervan zou vinden als jouw opleider ongevraagd een opname van een leergesprek met jou aan anderen zou laten zien.

* Deze richtlijn is een bewerking van: Richtlijn gegevensbescherming door Aios en de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP), Utrecht, 15 augustus 2011

Bijlage 1

Informatie voor patiënten over video-opnames

In onze praktijk is een **aios** werkzaam. Een aios is een afgestudeerde basisarts die in opleiding is tot specialist huisartsgeneeskunde. Een aios doet zelfstandig spreekuur en wordt begeleid door een ervaren huisarts.

Als u, om wat voor reden dan ook, liever niet door een aios wordt geholpen kunt u dat aangeven aan de assistente.

Bij de begeleiding van aios wordt soms gebruik gemaakt van **video-opnames** van het spreekuur van de aios. Deze opnames dienen uitsluitend ter beoordeling van de gesprekstechniek en het medisch handelen van de aios. De opnames behoren dus niet tot het medische dossier.

Als u door een aios geholpen wordt kan het zijn dat deze uw **toestemming** vraagt om het consult op video op te nemen. Als u, om wat voor reden dan ook, liever niet heeft dat het consult wordt opgenomen kunt u dat laten weten: zonder uw toestemming worden er géén video-opnames gemaakt. Ook tijdens het consult kunt u op ieder gewenst moment de toestemming voor de opname weer intrekken. De video-opname wordt dan gestopt. De gemaakte opname wordt vernietigd.

Als u géén bezwaar heeft tegen de video-opname kunt u er op vertrouwen dat de opnames alleen gebruikt worden voor **onderwijsdoeleinden**: tijdens de leergesprekken tussen de aios, de opleider en/of de begeleiders van het opleidingsinstituut en bij de toetsing van de gespreksvaardigheden van de aios. De video-opnames vallen onder het medische beroepsgeheim. Uw privacy is in alle gevallen volledig gewaarborgd.

De opnames worden binnen drie maanden vernietigd.

Ondertekening huisarts

.....

Bijlage 2

Verklaring van vernietiging

Hierbij verklaart ondergetekende dat hij/zij* alle video-opnames, die in het kader van de opleiding tot huisarts tijdens het spreekuur in de huisartsenpraktijk of op de huisartsenpost door hem/haar* zijn gemaakt, volledig heeft vernietigd.

Datum:

Naam, adres en woonplaats:

.....
.....

Handtekening:

.....

* Doorstrepen wat niet van toepassing is

Bijlage 3

Akkoordverklaring gebruik video-opname voor het onderwijs in de huisartsopleiding

<Briefhoofd>

<Plaats, datum>

Geachte mevrouw / meneer <naam patiënt>

Op <datum> is met uw toestemming een video-opname gemaakt van een consult van u met de huisarts in opleiding <naam huisarts in opleiding>.

Deze opname blijkt zeer waardevol te zijn als instrument bij het leren van vaardigheden om als huisarts een goed consult te kunnen voeren (zoals op gemak stellen, uitleg over de aandoening, bejegening, enz.).

Daarom vraag ik uw toestemming om deze opname te mogen gebruiken voor onderwijs aan meerdere huisartsen in opleiding, huisartsopleiders en docenten van de universitaire huisartsinstituten.

Hierbij geldt:

- De Huisartsopleiding Leiden houdt de registratie bij van de hoeveelheid en verblijfplaats van eventuele kopieën.
- De opname blijft maximaal vijf jaar bewaard.
- Alle betrokkenen, dus zowel u als de huisarts in opleiding, kunnen op ieder moment hun toestemming intrekken en de band en eventuele kopieën in hun bijzijn laten wissen.
- De opname wordt beschouwd als een medisch document en valt onder de regels van het beroepsgeheim.

Het gebruik van de video-opname kan een bijdrage leveren aan het opleiden van kwalitatief goede huisartsen. Daarom hoop ik dat u akkoord gaat met het gebruik van deze opname voor het onderwijs. Als u nog vragen heeft kunt u bij mij terecht.

Met vriendelijke groet,

<naam huisarts in opleiding>, huisarts in opleiding

Ondergetekenden verklaren akkoord te gaan dat de video-opname van het consult op <datum> wordt gebruikt voor het onderwijs aan huisartsen in opleiding, huisartsopleiders en docenten van de universitaire huisartsopleidingen.

Handtekening:

Handtekening:

<naam patiënt>

<naam huisarts in opleiding>, huisarts in opleiding